

[Gert Petersen]

nære generalforsamling i 1978 til at fremme folkelig debat og oplysning om nedrustningsproblematikken har man kunnet leve op til. Der var jo ikke råd.

Situationen er ellers ikke blevet lysere siden FN-samlingen i 1978. Derfor har socialistisk folkeparti ønsket denne debat. Ikke – lad mig slå det fast med det samme – for nu igen at drøfte de store principper bag dansk alliance- og forsvarspolitik, det gør vi ved andre lejligheder, men for at koncentrere diskussionen om det helt konkrete: hvad kan vort land gøre for at formindske den dødelige fare, som kaprustningen udgør? Drøfte dette spørgsmål praktikabelt og nøgternt med udgangspunkt i de vilkår, men også uden at de praktiske hensyn til realismen bliver til eftersnakkeri og blind tilpasning. Det er med en sådan alvor, man må nærme sig, hvad der nok er det farligste problem i vor tid.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

For ikke længe siden havde vi udenrigspolitisk debat, og under denne debat sagde jeg, at der årlig i verden bruges 450 mia dollars til våben, men kun 20 mia dollars til udviklingsbistand. Vi ved, at de 20 mia dollars er alt for lidt til at undgå, at millioner af mennesker årligt dør af sult. Og vi ved, at de 450 mia dollars er mange gange for meget til at udslette hele menneskeheden. Dette er vor tids uhyggelige paradoks.

Det umiddelbare svar skulle være et farvel til våbnene, men af bitter erfaring ved vi, at ensidig nedrustning i magtens sprog hedder eftergivenhed, og at eftergivenhed i denne forbindelse ikke er med til at mindske spændingen. Stater har det med at skabe en ny forbindelse mellem en ydre fjende og et indre sammenhold. Nuancerne og eftertænksomheden gives for få chancer. Mindre lande som Danmark skal finde deres plads for at tage vare på deres egen sikkerhed. Det fordrer en forståelig solidaritet med ens allierede. Men fordi det globale ansvar fysisk er lille, er overskuddet så meget desto større til at finde nuancerne. At gøre dette, at give udtryk for sine synspunkter og stille spørgsmål, er en del af solidariteten. Dette er Danmarks situation i en verden, hvor vi lever med risikoen for en konflikt med alle dens uoverskuelige konsekvenser.

Nedrustningsforhandlingerne drejer sig om realiteter – om staternes vitale sikkerhedsinteresser. De foregår ikke i et tomrum, og de kan ikke isoleres fra den almindelige verdenspolitiske udvikling. Det har vi oplevet i den senere tid. Det korte svar på første halvdel af denne forespørgsel er nemlig, at der faktisk er sket ganske betydelige fremskridt i nedrustningsforhandlingerne i tiden mellem den særlige nedrustningssamling og den sovjetiske militære intervention i Afghanistan, som rystede den tillid, der er en hovedforudsætning for nedrustning. Hvor meget vi end beklager det, må vi se i øjnene, at det nuværende anspændte storpolitiske klima indtil videre har svækket mulighederne for at komme videre i de internationale nedrustningsdrøftelser. Men vi må altså ikke give op.

En genoptagelse af SALT-forhandlingsprocessen og indgåelse af en fuldstændig prøvestopaf tale, som vil bidrage til at hindre atomspreddning, skal fortsat støttes. Indtil videre drejer det sig om at holde dialogen i gang og kanalerne åbne for at bevare afspændings- og nedrustningspolitikens chancer. Det er positivt, at der fortsat forhandles om væsentlige problemer inden for nedrustningsområdet, at nedrustningsudvalget i Genève fortsætter sit arbejde, og at den brede dialog i FN går videre.

Forespørgslen henviser til FN's ekstraordinære generalforsamling vedrørende nedrustning, der blev afholdt i maj-juni 1978. Det konkrete resultat af denne særlige samling var som bekendt et slutdokument, der dels opstillede visse principper og prioriteter for den kommende tids internationale nedrustningsforhandlinger, dels fastlagde den fremtidige multilaterale forhandlingsstruktur inden for nedrustningsområdet. De aftalte ændringer i forhandlingsstrukturen har senere medført, at først Frankrig og derefter Kina har besluttet at deltage i arbejdet i det udvidede forhandlingsorgan, nemlig nedrustningsudvalget i Genève, som disse to lande havde stået uden for.

Der er også grund til at lægge vægt på slutdokumentets handlingsprogram, fordi det afspejler en vis grad af international enighed omkring nedrustningen, og fordi det blev vedtaget i enighed og altså er accepteret af faktisk hele verdenssamfundet. Men man må naturligvis være opmærksom på, at der her